

ד. כיון שאין ידוע איזה מין קרב באחרונה (ולעולם האחרון הוא הנדבה, לפי שהראשון קרב לחובתה. רש"י), נמצא שיש ספק אם קיימה את נדרה או שמא לא קיימתו כלל, וגם אין ידוע איזה מין נדרה – לכך צריכה להביא ארבע עולות – קן תורים וקן בני יונה.

ה. כאשר קבעה להביא נדרה עם חובתה, הרי זו כנודרת להביא שלש עולות ביחד. וכיון שנפסלה פרידה אחת מאותן שהביאה בתחילה, הרי גם אותה פרידה שהביאה אינה עולה לה כלל לקיום נדרה, מפני שלא הביאה שלש יחדיו. הלכך זקוקה להביא עוד חמש עולות; שני קינים כל אחד ממין אחר, ועוד פרידה אחת (מאותו המין של חובתה) מפאת קביעותה שקבעה להביא נדבתה עם עוף נוסף.

ו. כיון שחייבת להביא שלש פרידות ביחד, כאמור, והרי אינה יודעת איזה מין קרב לחובתה [כי אין ידוע מה קרב ראשון], על כן מלבד ארבע פרידות שצריכה להביא לנדרה מפני הספק, צריכה להביא עוד פרידה אחת מכל מין, לצאת מידי הספק של קיום קביעותה שקבעה להביא שלש, [והשלישי צריך שיהא ממין חובתה]. נמצאת מביאה עוד שש פרידות נוספות.

ז. באופן הזה שהכל מסופק, יש ספק גם על קן חובתה שהביאה, שמא נפסלו מחמת שינוי מקום. ומאידך יש צד שמא נעשו כדינן וכבר הוקבע עליה חיוב להביא נדבתה מאותו מין שקרב לחובתה, ואינה יודעת איזהו; הלכך צריכה להביא ארבע פרידות; קן תורים וקן בני יונה – לצאת ידי הספק שבנדרה, ותביא עמהם עוד תור ובן-יונה – לקביעותה שקבעה שלישי עם נדרה [ואם עולת חובתה הראשונה נפסלה, שנעשתה למטה – יעלה לה עתה לחובתה]. וצריכה להביא עוד חטאת אחת, מאיזה מין שתרצה (שמא הראשונות נעשו למעלה, ונפסלה החטאת ההיא). נמצאו חיוביה עתה שבע פרידות. בן עזאי אומר: צריכה להביא שתי חטאות, אחת תור ואחת בן יונה, שלדעתו מין הפרידה הראשונה הוא הקובע להביא פרידה אחרת מאותו המין, והרי יש ספק אם עולת חובתה הכשרה היתה תור או בן יונה. (אבל חכמים סוברים שהכל הולך אחר החטאת, ולכן די בחטאת אחת, ואחת מן העולות שהביאה, יחשב לחטאת לבן זוג, כפי מין החטאת) – הרי לשיטתו חיוביה שמונה. החטאות הללו אינן נאכלות לכהנים, שהרי על הספק הן באות.

דף סח

- קז. א. אלו מן העופות דלהלן מטמאים בבית הבליעה את האוכלם, ואלו אינם מטמאים: קרבן העוף שנמלק בהכשר; נמלק בשמאל; בלילה; בחוץ; שלא במקומם [כגון עולת העוף שנמלקה שלא על המזבח]; בפסול מחשבה; בשינוי במעשי עבודתיה; נמלק בסכין; תורים שנמלקו ולא הגיע זמנם או בני יונה שעבר זמנם; מחוסר אבר; חולין שנמלקו בעזרה.
- ב. עוף שנשחט בחוץ או בפנים, בחולין או בקדשים.
- ג. מהו הכלל בענין זה; מתי מטמא העוף בבית הבליעה ומתי אינו מטמא?
- א. עוף מן המוקדשין שנמלק בפנים בהכשר – אינו מטמא בבית הנבלה כשאר נבלת עוף טהור (כפי שדרשו להלן סט.).
- נמלק בשמאל או בלילה, או בפסול מחשבה, או בפסול בעשייתו כגון חטאת העוף שהבדיל הראש מהגוף, או היוזה שלא במקומו – אינו מטמא בבית הבליעה.

כתבו התוס' שכן היא שיטת רבי שמעון הסובר 'אם עלו לא ירדו', אבל לרבי יהודה שאמר בהמה שנעשתה בשמאל או בלילה, או קדשי קדשים כשעשאן בדרום – ירדו, לשיטתו מטמא בבית הבליעה.

ובשפת אמת כתב בדעת הרמב"ם שחולק על כך וסובר שגם לרבי יהודה שאם עלו ירדו, אינם מטמאים. ויש אומרים בדעת הרמב"ם שמודה רבי יהודה בעופות, שאם עלו לא ירדו (עפ"י ברכת הובח וזבח תודה).

כמו כן, עוף שנמלק ונטמא או נעשה נותר – אינו מטמא (ט).

מלקו זר או אחד מן הפסולין; לדברי רב – מטמא (שאינן כיוצא בו כשר במקום אחר, ואין להוכיח מבמה שזר כשר בה). ולרבי יוחנן – אינו מטמא (שיש להוכיח מבמה (רש"י) או משחיטה שכשרה בזר. עתים). ותניא כוותיה דר' יוחנן.

א. התוס' צדדו (וכ"כ בשטמ"ק) שהוא הדין לבעל מום שמלק, לרבי יוחנן אינו מטמא בבית הבליעה.

וכן הדין לכל הפסולין בבמה וכשרים בשחיטה. (ובדעת רש"י צ"ע).

ב. אונן שמלק; בחדושי הנצי"ב מובא שרב מודה שאינו מטמא, מפני שיש לו התר במקום אחר

– בציבור, או בכהן גדול. וזה דלא כרש"י ותוס'. וכן העירו על כך בטהרת הקדש ובהר צבי.

מלק בסכין; מלק תורים קטנים ובני יונה גדולים מדי, או עוף מחוסר אבר; מלק קדשים בחוץ – מטמאים בבית הבליעה.

ולרבי מאיר אליבא דרבי אלעזר (להלן ע) נראה שמחוסר אבר או תורים קטנים וכדו' – אינם

מטמאים. וסתם משנתנו אינה כר' מאיר. (עפ"י מפרשים שם).

עוף חולין שנמלק, בין בפנים בין בחוץ – מטמא בבית הבליעה.

וי"א שלדעת ר' מאיר אליבא דר' אלעזר (ע): – אינו מטמא (ע' שטמ"ק שם וחק נתן).

ב. השוחט עוף, בין בפנים בין בחוץ, בין חולין בין קדשים – אינו מטמא.

ויש מי שכתב בשיטת רש"י שלרבי יהודה, חולין שנשחטו בפנים – מטמא. (ע' בחדושי הנצי"ב

להלן ט).

ג. כלל הדבר:

עוף של קדשים שנמלק בהכשר, או נמלק בפסול בקודש (רש"י: שארע בו פסול לאחר בואו לעזרה. תוס':

שארע בו פסול לאחר שנתקדש קדושת כלי. וי"מ: כל פסול שהוא כשר במקום אחר בקודש) – אינו

מטמא. לא היה פסולו בקודש – מטמא.

התוס' הוסיפו כלל (ויש מכילים אותו בכלל דמתניתין); כל פסול שאם עלה על המזבח לא

ירד – אינו מטמא. וכל שאם עלה, ירד – מטמא.

ומבואר בגמרא כלל נוסף; כל פסול שהוא כשר במקום אחר, הריהו נידון כ'פסולו בקודש' ואינו מטמא.

[ונחלקו רב וריו"ח בנוגע לפסול 'זר', האם נחשב כשר במקום אחר, בשחיטה או בבמה, אם לאו].

עוף שנשחט – לעולם אינו מטמא, בין בקדשים בין בחולין, בין שנשחט בקודש בין בחול.